Anul 36 BUCUREŞTI, la 24 Iulie 1938 Nr. 297[illegible]

LIBERTATEA

—Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie, în anul 1902—

„LIBERTATEA" ESTE PROPRIETATEA FAMILIEI MOŞTENITOARE A LUI ION I. MOŢA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREŢUL FOII ESTE:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe 3 luni.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA „LIBERTATEA" Moţa
BUCUREŞTI I. — Calea Victoriei 63.
Aici se vor trimite orice scrisori pentru redacţie precum şi cererile sau banii pentru abonamente.

Apare în fiecare Duminecă
Preţul unui număr 2 Lei

O împlinire dureroasă

În ziua de 13 Iulie anul de faţă s'au împlinit 2 ani de când a fost tras primul foc de puşcă în războiul dintre fraţii din Spania. In acea zi, în 1936, fruntaşul naţionalist spaniol Calvo Sotelo cădea ucis de gloanţele mişeleşti ale unei bande de comunişti. Trupul lui a fost aflat fără viaţă în cimitirul din Almadena. Răzbunarea sângeroasă a bandelor comuniste nu putea rămânea nepedepsită. Răspunsul sosi după înmormântarea lui Calvo Satelo. In Marocul Spaniol, 20 de mii de soldaţi, subt comanda generalului Franco, plecau să desrobească un popor care cădea sugrumat subt jugul comunismului.

Fulgerătoarea hotărâre a generalului Franco, a stăpânit cu groază sufletul încărcat de mişelie al tartorului Largo Cabalero, preşedintele şi »Leninul« Spaniei. In învălmăşeala unei împotriviri şi frica ce urmă îndată veştii că generalul Franco urcă vârtos spre capitală, acesta porni o adevărată prigoană împotriva tuturor acelora cari erau bănuiţi că nutresc simţăminte de prietenie pentru mişcarea lui Franco. Urmară faptele cunoscute şi îndeajuns încrestate aci, în acest loc. Preoţi cu crucea în mână şi inima către Dumnezeu bunul, au fost măcelăriţi dimpreună cu sfintele altare, în cari păgânii şi-au adăpostit caii şi apoi le-au dat foc. A urmat acea grozavă vărsare de sânge nevinovat, de sânge creştin, ca o jertfă de miel pe altarul patriei. In istoria lumii nu se întâlnesc fapte care să cumpănească pe acelea săvârşite în nefericita Spanie. O lume întreagă a rămas înmărmurită de ceea ce au putut săvârşi aceşti oameni fără Dumnezeu, pe cari dacă armatele generalului Franco, azi după 2 ani, nu i-a putut încă deplin pedepsi, apoi osânda, nici cea a lui Dumnezeu, nu va întârzia să sosească.

Creştinătatea, lovită în cel mai scump crezământ al ei, a pornit un adevărat război sfânt împotriva acelora cari »trag cu puşca în obrazul lui Cristos«. Pământul sfânt al Spaniei a fost înroşit de sângele lor. Peste jertfa neamuită a celor cari şi-au sfârtecat trupul pentru Cristos, va naşte o Spanie nouă, ocrotită de Dumnezeu şi dragă Fiului Său.

Cei doi ani de dureroase încercări, dacă ne-au sădit în suflet dureri crunte apoi ne-au sădit şi nădejdea, că jertfirea de sine pentru Cristos nu poate rămânea fără roade.

In sufletele noastre însângerate stărue încă vie jertfa pe care armatele lui Cristos au făcut-o pe altarul pângărit de nemernicia celor fără D-zeu.

Gavril Pop

M. SA REGINA MARIA A ROMÂNIEI s'a stins din viaţă Luni, în 18 Iulie, oara 5 după amiază

O veste cutremurătoare s'a răspândit cu iuţeala fulgerului, dela un capăt la altul al ţării. Regina Maria a României a închis ochii pe vecie. A închis ochii în pământul Ţării Sale, pentru care a lăcrămat, pentru dragostea căreia s'a jertfit şi s'a rugat fierbinte. S'a stins acolo, în tăcutul şi singuratecul castel Pelişor dela Sinaia, în care a trăit, alături de marele ei bărbat, Regele Ferdinand I., cele mai plăcute clipe ale vieţii Sale.

Asupra ţării întregi apasă o durere grea. In sufletele tuturor este încă viu chipul Reginei Maria, mama răniţilor, mângăetoarea celor necăjiţi şi bolnavi, izvorul de bunătate al copiilor acestei Ţări.

In cripta dela Argeş, alături de iubitul său soţ Ferdinand I Intregitorul, va dormi somnul lin şi lipsit de griji Regina Maria a României. Peste istoria neamului nostru a fost aruncată o punte cernită, peste care va trece gândul tuturor Românilor, în aceste zile de grele încercări şi în zilele cari vor urma de aci, în vecii vecilor.

CELE DIN URMĂ CLIPE ALE REGINEI MARIA

Departe de ţară, într'o casă de îngrijire din Austria, M. Sa. Regina Maria zăcea bolnavă de multă vreme. In timpul din urmă simţindu-se mai bine, a dorit să se întoarcă acasă. Medicii s'au sfătuit şi au zis că da, cu mare grijă, va putea fi transportată acasă.

Indată după plecarea spre ţară, o telegramă a vestit că boala Reginei Maria s'a înrăutăţit din nou. Medicii cari stăteau de veghe la căpătâiul bolnavei, au sfătuit-o să rămână în străinătate. Regina Maria şi-a adunat puterile şi a dorit din toată inima să vie cât mai neîntârziat în ţară. M. Sa simţia că aripile morţii plutesc împrejurul patului Său de suferinţă. Doria să se stingă pe pământul drag al Ţării Sale.

Ajunsă la Castelul Pelişor, Regina Maria a fost cuprinsă din nou de boala neiertătoare. In fiecare clipă medicii au constatat, că viaţa M. Sale se stingea încet.

Luni în 18 Iulie, Regina Maria a pornit pe calea de unde nu mai este întoarcere. La căpătâi se aflau: M. Sa Regele Carol II, Principesa Elisabeta Sora M. Sale Regelui, Mareie Voevod Mihai, I. P. S. Sa Patriarhul Miron şi 3 medici.

După amiază la ora 5 şi 30 de minute, Regina Maria şi-a dat sufletul în mânile Creatorului.

Doliul naţiunii

I. P. S. Sa. Patriarhul României, a trimis tuturor parohiilor din ţară, următoarea telegramă:

Glorioasa Regină Maria, a dormit întru Domnul Luni, 18 Iulie orele 5 după amiazi. Dispun ca în toate zilele până la îngropăciune să se tragă clopotele în toate bisericile din Patriarhie şi să se facă slujbe pentru odihna sufletului în veci neuitatei Regine Maria.

Pe faţa pământului nu se află loc de sălăşluire pentru jidovi

Am vestit în numărul trecut al gazetei despre o consfătuire, la care au luat parte reprezentanţii mai multor neamuri, ca să afle mijlocul de adăpostire a jidanilor goniţi din ţările naţionaliste. Consfătuirea s'a sfârşit. Ca ori care alte consfătuiri de acest soi, şi aceasta a dat greş. Reprezentanţii popoarelor nu au putut cădea la învoială, din pricina că nici una din ţări nu voeşte să-i primească pe jidani. Fiecare din cei de faţă la consfătuire a aruncat ponosul pe celălalt, l-a lăsat pe celălalt să plănuiască întâi şi unul fiecare a cerut iertare, spunând că ţara sa are populaţie prea îndestulătoare şi mai mulţi oameni decât aceia pe care îi are, nu încap între graniţe. Cu un cuvânt, toţi s'au ferit de jidovi ca de capra râioasă. In cele din urmă, au aflat un loc, în ţinutul Kenya, pe undeva prin Africa, dar şi aici numărați, nu câţi vor vrea să se ducă.

Aceste întâmplări adeveresc spusele Scripturii: »Şi vă veţi împrăştia peste tot pământul. Neamurile vă vor alunga. Şi nu veţi afla adăpost nici în coteţul porcilor, nici în staurul vitelor. Iar peste trupul vostru din mormânt blestem greu va cădea şi nu va avea hodină«...

In decursul atâtor veacuri, de când soartea i-a împrăştiat peste tot pământul, jidovii s'au făcut vinovaţi de cele mai grele fapte. In timp de război au fost spioni şi trădători. Au aţâţat focul între două sau mai multe popoare, şi apoi le-au dat şi unora şi altora, arme de foc, unelte ucigătoare, ca să se omoare, să se stârpească şi să stăpânească ei pământul. In vreme de pace sunt cămătari, înşelători, bancheri şi zeciuitori, dar o muncă cinstită, la care să asude şi ei cum asudă creştinul — nu au. Indeletnicirea lor de căpetenie a fost întotdeauna trăirea din munca altuia.

Acest trai de trântor, care are mare asemănare cu traiul ploşniţei, aceste fapte mişeleşti pe care le-a săvârşit Israel în decursul veacurilor, nu puteau rămânea nepedepsite. Orice faptă îşi are şi răsplata.

Ei trebuiau să se gândească că odată şi odată va sosi şi judecata, când vor trebui să dee samă de faptele lor. Dar râvna după aur, strălucirea aurului, le-a întunecat vederea minţii, nu au mai chibzuit şi iată-i acum în faţa judecăţii.

Pe faţa pământului acum nu se află loc pentru dânşii. Nici chiar negrii din Africa nu voiesc să-i mai primească. A ajuns vestea răutăţii lor până şi la negrii din Africa! Nu este oare aceasta osânda şi blestemul cu care îi bate soartea pentru faptele lor? Da, este răsplata! Oricât ar încerca ei să se schimbe acum, din judecătorii ce erau, în judecaţi, din stăpâni în sluji, în oameni apăsaţi, căci lumii nu i mai este milă de dânşii. In gaură de şarpe vor intra şi nici acolo nu vor afla sălaş! Aşa ţi-ai croit soartea, cu faptele tale, popor a lui Izrael!

Ac pentru cojocul speculanţilor

In toată ţara au început primele măsuri pentru ieftinirea traiului. Ministerul de interne a dat ordin tuturor autorităţilor, cari în conlucrare cu publicul consumator, să vegheze la împlinirea poruncii.

Cea dintâi zi a luptei împotriva înşelăciunii a fost încununată cu o dârză împotrivirea din partea speculanţilor. Ei nu vor să ştie, nici de porunca dlui ministru Armand Călinescu şi nici de dorinţa consumatorilor, cari trec prin nebănuite greutăţi de trai. Hotărârea lor de a nu se lăsa bătuţi, a dat loc la dese nemulţumiri unde a fost lipsă de intervenţia autorităţilor.

Faţă de obrăsnicia acestor speculanţi, cari şi-au făcut din înşelătorie un crez în viaţă, guvernul este hotărât să ia cele mai aspre măsuri.

In toată ţara au fost statornicite preţurile scăzute. Agenţii şi îndrumătorii ordinei vor veghia ca aceste măsuri să fie respectate. Insăşi consumatorii vor trebui să se alăture la lupta împotriva speculei, semnalând cazurile unde se ivesc.

Pentru a pune capăt desmăţului de a cumpăra marfa pe preţ de nimic şi apoi a o vinde înzecit şi însutit la consumatorul lipsit de mijloace, dar silit să o cumpere, căci nu are încotro, guvernul va trebui să pedepsească aspru de tot, numai câţiva speculanţi. Aceste pedepse vor sluji drept pildă pentru toţi aceia cari vor mai încerca să calce în picioare vrerea guvernului.

Se vor afla şi de aceia, cari după dictarea pedepselor, nu vor asculta, ci vor continua cu înşelăciunea. Avem toată credinţa că împotriva acestora guvernul va afla acul potrivit care să le coase cojocul. Căci guvernul a dat dovadă că ştie coase multe feluri de cojoace...

La această acţiune de îndreptare pe care a pornit-o guvernul, are lipsă şi de ajutorul consumatorilor. Dacă cumpărătorii nu vor da o mână de ajutor autorităţii pornite de guvern, zadarnică este străduinţa.

Eia vremea să se pună capăt acestei ruşini care apasă greu asupra ţării. Speculanţii, mai toţi jidani, se luptă acum din răsputeri se împotrivesc crâncen, încercând să răstoarne porunca guvernului.

Fapta autorităţilor însă dă roade. In mai multe locuri, speculanţilor le-a fost retrasă îngăduirea (dreptul) de a mai face comerţ.

In strânsă conlucrare între cumpărători şi guvern, lupta pentru ieftinirea traiului, începută subt scutul regesc, va avea roadele dorite.

HRANĂ SUFLETULUI

SPICUIRI DIN PSALMI

«Mărturisi-mă-voiu Ţie Doamne, cu toată inima mea, şi înaintea îngerilor voiu cânta Ţie, că ai auzit toate graiurile gurii mele. Inchina mă voiu la Biserica Ta cea sfântă şi voiu mărturisi numele Tău, întru mila Ta şi adevărul Tău, că ai mărit peste tot numele cel sfânt al tău». (137).

»Cânta-voiu Domnului în vieaţa mea,cânta-voiuDumnezeului meu până ce voi fi»

«Auzit-am Dumnezeule auzul tău şi m'am temut, văzut-am lucrurile tale şi m'am înspăimântat».

Pregătirea pentru rugăciunea cea mare o poate forma această apelaţiune:

«Doamne, nu cu mânia ta să mă mustri pe mine, nici cu iuţimea ta să mă cerţi; că săgeţile tale s'au înfipt în mine şi ai întărit peste mine mâna ta».(37)

Când mintea ţi-e concentrată pentru divinitate, când sufletul prinde a vibra pentru emoţiile sfinţeniei, când firea ta întreagă este cedată numai contactului cu dumnezeirea, porneşte şi te roagă:

«Dumnezeule, Dumnezeul meu, către Tine mânec. Că mai bună este mila Ta decât vieţile; buzele mele te vor lăuda». (62).

«Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, ziua am strigat şi noaptea înaintea ta. Să între înaintea ta rugăciunea mea, pleacă urechea ta spre ruga mea: că s'a umplut de rele sufletul meu şi viaţa mea de iad s'a apropiat».(87).

«Dumnezeule spre ajutorul meu ia aminte; Doamne, ca să mi ajuţi mie, grăbeşte». (69)

«Doamne auzi rugăciunea mea, ascultă cererea întru adevărul tău, auzi mă întru dreptatea ta. Şi să nu intri la judecată cu robul tău, că nu se va îndrepta înaintea ta cel viu. Dus-am către tine mâinele mele. Degrab ajută-mă Doamne, slăbit-a duhul meu; să nu întorci faţa ta dela mine şi mă voiu asemăna celor ce se pogoarc în groapă». (142).

«Dela marginile pământului către tine am strigat: când s'a mâhnit inima mea, pe piatră m'ai înălţat.(60).

«Dumnezeule, întru numele tău mântueşte-mă şi întru puterea ta mă judecă. Că străinii s'au sculat asupra mea şi cei tari au căutat sufletul meu» (53).

«Miluește-mă Dumnezeule, milueşte-mă, că spre tine a nădăjduit sufletul meu şi în umbra aripilor tale voiu nădăjdui, până ce va trece fărădelegea». (56).

Să ţâşnească rugăciunea din sufletul tău, ca sângele izbucnit din inimă. Să nu mai simtă nimic în jurul tău, iar tu crezi că vorbele ce le rosteşti nu sunt ale tale, ci le auzi şi tu cum rostesc un imn, ca un ecou al rugăciunii îngerului tău păzitor. Cu smerenie şi credinţă să şopteşti: «Pleacă Doamne urechea ta şi mă auzi, că sărac şi lipsit sunt eu. Păzeşte sufletul meu, că cuvios sunt. Mântueşte pe robul tău, pe cel ce nădăjdueşte spre tine». (85).

Cazi în genunchi bine credinciosule creştin,plângi şi cheamă-l pe Dumnezu:

«Doamne strigat am către tine, auzi mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele, când strig către tine, auzi-mă Doamne!

Căci spre tine-s Doamne, ochii mei: Doamne, la tine am nădăjduit, să nu iei sufletul meu». (140).

„Tu eşti nădejdea mea, partea mea eşti în pământul celor vii. Izbăveşte mă de cei ce mă gonesc, că s'au întărit mai vârtos decât mine». (128).

Tu, creştin nenorocit, tu om zdrobit de necazuri, rupe lacrimi din inima ta, şi strigă disperat pe Iisus, care te va auzi, care trebue să te audă şi care te va ajuta în marea lui iubire pentru oameni şi în înţelegerea lui pentru suferinţe.

Roagă-te aşa, frate al meu întru Domnul, dar nu cu glas de ceartă, ci cu notă de desnădejde:

«Până când, Doamne, mă vei uita, până în sfârşit? Până când Doamne, întorci faţa ta de către mine? Până când voi pune sfaturi în sufletul meu, dureri în inima mea, ziua şi noaptea?». (12).

PILDE CREŞTINE

PÂNZA ŞI SUFLETUL

Un preot se plimba pe malul unui râu.

La un loc, întâlni pe o credincioasă de-a lui, spălând în râu.

O întrebă:

— „Ce-ai înţeles, femeie, din propovăduirea mea de dumineca trecută?»

Femeia răspunse sincer:

— «N'aş putea lămuri...»

Preotul se mâhni şi-i zise:

— „Atunci am vorbit zadarnic pentru d-ta...".

Femeia care era o bună credincioasă, îi răspunse, arătând pânza ce spăla:

— „Pânza pe care apa o face aşa de curată ştie, ea ceva de apă? De ajuns că apa trece prin ea şi-o face albă... Aşa şi cu predica Sfinţiei-Tale.. De ajuns că trece prin sufletul meu şi îl curăţă...".

Preotul se înveseleşte şi laudă pe femeia credincioasă.

HAZ

Boala zgârcitului

Un zgârcit se îmbolnăvi greu. Doctorul îi dădu o doctorie ca să asude zicând:

— Dacă ai să te asuzi, atunci eşti scăpat, de nu — ea-ţi rămas bun dela astă lume.

Trecură mai multe ceasuri fără ca bolnavul să poată asuda.

Zvonul despre boala bogătaşului se răspândi în tot satul şi rudele bogătaşului, împreună cu sfatul comunal, veniră ca să-l roage să lase o sumă pentru săracii comunei.

Simţind că-i vine sfârşitul, sgârcitul se învoeşte şi spune să se cheme judecătorul ca să facă testamentul.

Deabia apucă judecătorul să scrie două rânduri şi bolnavul îl opreşte:

«Stai! Mi se pare că încep să asud»...

Cerşetorul răzbunat

Un cerşetor întră într'o cârciumă să ceară de pomană.

Cârciumarul îl dă afară.

Eşind în stradă, cerşetorul se întâlneşte cu un tovarăş căruia îi povesteşte păţania, spunând:

— Are să fie pedepsit un om aşa de împetrit la inimă.

— A şi fost pedepsit zise tovarăşul său, scoţând din buzunar o linguriţă de argint.

*

Săcuiul cuminte

Un săcui a văzut odată un domn care purta pălărie tare şi înaltă, foarte sclipicioasă, aşa cum o poartă domnii cei mari pe la oraşe în zile de mari praznice. Nu s'a putut răbda să nu meargă la el şi să nu-l întrebe:

Măria Ta, în pălăria aceea e tot numai cap?

FOIŢA

Măreţia revoluţiei fasciste

Oamenii potrivnici lui Mussolini au răspândit în lume «revoluţia fascistă» într'o lumină întunecată. Interesele lor i-au îndemnat pe aceşti oameni să întunece măreţia revoluţiei care l-a aşezat pe Mussolini în istorie.

Lăsând la o parte răutatea câtorva nemulţumiţi, vom încerca, în cele ce urmează, să lămurim pe cetitorii noştri, cum s'a petrecut «revoluţia fascistă» şi care sunt roadele ei.

Indată după războiul cel mare, Italia a fost frământată de foarte grele frecături lăuntrice. Lupta dintre cele două tabere, socialistă şi comunistă, a ajuns până la vărsare de sânge. In anul 1922, când Italia era la numai un pas de prăpastie, s'a ridicat Benito Mussolini, care în fruntea unei armate, pe care a botezat-o «fascistă»,a făcut istoricul marş asupra Romei şi a cucerit astfel puterea. Desigur că, ici colea, s'au petrecut şi vărsări de sânge, cari niciodată nu pot lipsi dela o adevărată revoluţie, dar aceste vărsări de sânge au fost aşa de mici încât omenirea întreagă a rămas uimită, cum a putut îmblânzi acest om Italia, care era pornită pe o adevărată vărsare de sânge.

Revoluţia în sine, nu trebue privită numai împrejurul anului 1922 şi la istoricul marş asupra Romei. Revoluţia este şi azi. Dar aceasta nu este o luptă împotriva oamenilor, potrivnici la gând şi fapte, ci este o revoluţie pentru ridicarea poporului italian, pentru cucerirea unor înălţimi pe care alte popoare nu le-au atins până azi. Acesta este adevăratul înţeles al «revoluţiei fasciste» de azi.

Desigur, că pentru aceia, ale căror idei nu se potrivesc cu gândurile lui Mussolini, «revoluţia fascistă» este o grozăvie a veacului în care trăim. Despre acest lucru s'au scris sute de cărţi şi au fost vărsate milioane de sticle cu cerneală. Pe lângă lupta, cu adevărat eroică, a lui Mussolini cu puterile naturii, cari au făcut din Italia o ţară şi pe care el se străduește s'o facă bogată, mai are de luptat, în afară, cu aceşti potrivnici, cari nu s'au dat îndărăt dela cele mai desmăţate scorniri. Omul care a născut a doua oară Italia, a fost zugrăvit în cele mai negre culori. Nici cel mai fioros ucigaş nu a avut să îndure hula semenilor săi, ca şi acest Mussolini, care a săvârşit doar singura vină de neiertat, greşala de a fi ridicat poporul său în rândul neamurilor temute şi de a fi împrăştiat în lume o lozincă sănătoasă, aceea a naţionalismului potrivnic bolşevismului.

Peste toată pizma şi răutatea acestor oameni, mici la suflet, Mussolini s'a ridicat falnic. Fruntea sa lumirată nu a putut fi îndoită de răutatea lumii. Stăpân peste soartea poporului său, el i a croit drumul de lumină pe care trebue să meargă. Măreţia lui Mussolini o dovedesc faptele sale. Revoluţia fascistă, odată ce a ajuns a-tot-stăpânitoare, nu s'a răzbunat, aşa cum a făcut Stalin în Rusia sau aşa cum se petrece în Spania. Ci dimpotrivă, acelora cari altădată au aruncat cu piatră în Mussolini, acesta le-a aruncat pâne. In cursul anilor dela 1922 şi până azi, o singură vărsare de sânge s'a petrecut acolo. Oameni nesocotiţi l-au omorât pe deputatul Mateotti dar pe aceştia Mussolini i-a pedepsit amarnic.

Nu putem întări acelaşi lucru despre Stalin. Este şi dânsul un dictator, ca Mussolini. Faptele sale, grozavele lui fapte, nu-i pot da nici pe departe numele pe care îl dă poporul italian Ducelui Mussolini. Stalin şi-a măcelărit toţi potrivnicii. Dar nu numai pe potrivnici i-a ucis, ci pe toţi cei bănuiţi şi pe aceia cari erau înrudiţi cu bănuiţii. Măcelul din Rusia este o pagină însângerată a istoriei, care aruncă cel mai trist văl al durerii, pe care l-a putut cunoaşte un popor în viaţa lui.

A avut şi Mussolini potrivnici. Ii are şi azi. Sunt potrivnicii «revoluţiei fasciste». Cum s'a purtat el cu dânşii? Se poate vedea din următoarea întâmplare: In Italia, cu toate că este, «regim tare», sau dictatorial, iese un ziar al unui mare socialist, potrivnic al fascismului. Socialistul se numeşte Cicognani. El are îngăduire să-şi scrie gândurile sale, părerile sale despre socialism, dar nu are îngăduire să scrie cuvinte neiertate despre fascism. Insuşi faptul că se dă îngăduire, ca într'o ţară fascistă ca Italia, să iasă un ziar socialist, este o dovadă, că Mussolini, departe de a fi un răzbunător, are cea mai caldă şi înţelegătoare inimă. Dar să povestim întâmplarea. Intr'o bună zi, în ziarul socialist, dl Cicognani a scris un articol despre întrebuinţarea în vorbire a cuvântului «Dumniavoastră». Scrie Cicognani, că acest cuvânt este strein şi rostirea lui pune în umilinţă pe cel care îl rosteşte, iar cuvântul aduce aminte şi de vremurile de umilinţă ale poporului italian. Este cuvântul «boerule» sau «măria ta» pe care ţăranii noştri iobagi trebuiau să-l rostească, nu în faţa domnitorului, ci în faţa stăpânitorului moşiei. Dl Cicognani a făcut propunerea, ca cuvântul «Dumniavoastră», să fie înlocuit cu «Dumniata», dacă nu chiar cu «Tu».

Dl Mussolini, la cetirea acestui articol, a rămas plăcut surprins şi a scris lui Cicognani următoarele rânduri: **„Nu trebue să vezi în rândurile pe cari ţi-le trimit, numai o dorinţă de împăcare, dar dacă este vorba să ne slujim naţiunea, apoi desigur că între noi nu poate sta nici o graniţă".** Şi l-a chemat îndată la dânsul pe socialistul Cicognani. S'au înţeles şi Mussolini i-a dat dreptate lui Cicognani. A doua zi, în toate foile a ieşit o poruncă, ca cuvântul «Dumniavoastră» să fie fie înlocuit cu «Dumniata»! Iată o pildă de adevărată înţelegere! Alt dictator nu ar fi primit sfatul unui potrivnic al său, chiar dacă din acest sfat ar fi stat fericirea patriei sale.

Aici stă puterea lui Mussolini şi a revoluţiei fasciste. In aceste fapte se închide măreţia revoluţiei. Revoluţia fascistă nu râvneşte spre nimicirea potrivnicului, ci mai degrabă luptă pentru întoarcerea lui, pentru aducerea lui în aceeaşi linie, de luptă pentru binele naţiei.

— Iţi vor cădea în mână— iubite cetitor — tot soiul de cărţi. Şi unele şi altele vor rosti cuvinte de hulă despre Mussolini şi despre «revoluţia fascistă». Nu le da crezare. Ci judecă, că dacă în toată viaţa sa, un om a făcut numai o singură faptă bună, şi este deajuns ca el să aibă bunătate în suflet. Un om rău nu poate face fapte bune. Benitto Mussolini a făcut una singură: «revoluţia fascistă».

G. P.-Pripon

Războiul spaniol.

Un plan englez pentru retragerea voluntarilor

Cuprins de disperare, guvernul republican din Barcelona cere pace. Unii vreau, alţii nu. —

Englezii cu planurile, Italienii cu câştigul...

Dela începutul războiului spaniol şi până astăzi, englezii au căutat toate uşile de ieşire, întâi ca să scape din încurcătură, al doilea, ca să iasă şi cu faţa curată şi cu câştig. Cu acest gând englezii, de doi ai încheiaţi, fac planuri. Dacă de 2 ani fac planuri cari nu se împlinesc, ori cei cari nu ascultă planurile sunt căpăţinoşi, nu vor să înţeleagă, sau apoi, planurile sunt proaste şi nu pot fi duse la împlinire.

In săptămâna trecută, reprezentanţii Angliei la consfătuire de retragerea voluntarilor din Spania, au înfăţişat un nou plan englez. Dânşii l-au botezat »Cartea albă«. In acest plan englezii statornicesc retragerea voluntarilor în rânduri, în decurs de 35 de zile. Voluntarii militari şi civili să fie trimişi în ţările de unde au plecat în Spania; dezertorii, cari sunt înrolaţi în armatele republicane, să fie trimişi în ţările cari vor voi să le dee adăpost. Mai sunt şi unii »fără patrie« cari or trebui să se întoarcă de unde au plecat.

Italienii au fost cei dintâi cari au primit planul englez. Guvernul italian a declarat că va scoate îndată din Spania 10 mii de voluntari, bolnavi şi răniţi. Cei mulţi, cari luptă în rândurile armatelor naţionaliste, vor fi declaraţi »supuşi spanioli«...

— Tot italianul mai viclean decât englezul!

Unde doi se bat, al treilea câştigă.

Spania republicană a fost împărţită pe din două de armatele lui Franco. Acum are două guverne, unul la Barcelona altul la Madrid. Guvernul din Barcelona a fost cuprins de disperare. Poporul a ieşit în stradă şi a cerut răspicat supunere generalului Franco. Guvernul l-a întrebat pe cel din Madrid, ce părere are. Acesta a răspuns, că mai are plăcere să se împotrivească lui Franco. Intre cele 2 guverne republicane s'a pornit o mare neînţelegere şi o ceartă şi mai mare. Acuma nu mai ascultă unul de altul. Unul fieştecare face aşa cum îl tae capul.

Din această ceartă, unul singur are de câştigat: generalul Franco. Dealtfel şi proverbul spune aşa »Când doi se bat, al treilea câştigă«...

Tot înainte, înapoi deloc.

Pe toate fronturile trupele naţionaliste înaintează, bat, cuceresc pământ nou, cu un cuvânt, merg înainte. Aeroplanele bagă spaima în oraşele Barcelona şi Valencia. Mai ales Valencia a fost bătută cu străşnicie. Ea este mai aproape de frontul naţionalist. In câteva zile se va supune generalului Franco. Alte şi alte sate şi oraşe se vor supune generalului Franco. Alte şi alte sate şi oraşe urmează la rând. Toate vor fi cucerite, cu vremea. Dar, pentru supunerea lor, se face în fiecare zi, în fiecare clipă, vărsare de sânge. Dacă bunul Dumnezeu ar deschide ochii minţii la conducătorii republicani şi i-ar îndemna să se supună, războiul ar înceta în acea clipă. Dar ei nu se dau bătuţi. Ştiu foarte bine, că sfârşitul tot acela va fi: biruinţa lui Franco. Dar voiesc, ca această biruinţă să fie scăldată în sânge, în cât mai mult sânge, ca să-şi stâmpere crunta însetare.

Ce mai vine este mai puţin decât ceeace a trecut. Câteva săptămâni, nu doi ani, vor mai fi de lipsă, ca biruinţa să fie deplină. Să ajute Dumnezeu!

Altă viclenie, tot jidovească!

— Ca să scape de slujbaşii Români, fabricile aduc străini, sub motivarea că sunt „specialişti" —

Rânduială în casa fabricilor şi a intreprinderilor din ţara noastră nu se va putea face decât când stăpânirea îşi va călca pe suflet şi înainte de a scoate pe străinii conducători, să iee de guler pe Românii cozi de topor! Toate încercările de a duce la îndeplinire planul pentru înscăunarea Românilor în slujbele dela fabrici, vor da greş, pentru că jidanii sunt vicleni. Când stăpânirea se răsteşte la ei şi vrea să-i lovească, jidanii îşi pun înainte »golul« lor, creştinul »cal de bătae«, care toate le îndură dar toate le şi duce la bun sfârşit. Oricare fabrică mare, are unul sau doi granguri de aceştia, plătiţi gras, cari nu au altă treabă mai bună, decât să umble dela Ana la Caiafa, dela un om mare la celălalt şi să »aranjeze« treburile fabricei. In aceste împrejurări, călcarea legii, neascultarea şi neîmplinirea poruncilor, sunt mici fleacuri cari nu pot fi pedepsite.

Mai nou, stăpânirea a descoperit câţiva grăngurași de aceştia. Le-a făcut tălpăşiţa. Dar, viclenia jidovului nu cunoaşte hotare. In locul acestor »directori« sufleteşti ai fabricei, jidovii s'au legat de un paragraf din lege, care spune, că fabricile pot lua muncitori şi slujbaşi »specialişti«, chiar dacă aceştia sunt străini, cu paşaport. Bun înţeles, dacă fabrica nu poate lucra fără ajutorul lor. Dar oare, care dintre fabrici poate lucra numai cu muncitori Români?..

Acum toate fabricile au lipsă de »specialişti«. Fabrica de zahăr din Arad are lipsă de »specialist«... întru gustarea zahărului, că Românul nu ştie face osebire între acru şi dulce. Fabrica de scărmănat lâna din Buhuşi are lipsă de »specialist« în alegerea lânilor, că Românul nu ştie alege între o lână de oaie şi alta de capră. Şi aşa mai departe, toate fabricile au acuma lipsă de »specialişti«, cari sigur, numai în străinătate se pot găsi, iar bieţii românaşi, cari nu sunt »specialişti«, tânjesc şi aşteaptă pânăce s'a îndura soartea să le trimită mâna cerească.

Da, da,— de acuma iubite cetitor, să te înveţi a fi »specialist« în ale coasei, plugului, greblei, că de nu, vin »specialiştii« din străinătate, cu paşaport, şi va fi vai şi amar de pielea dumitale!

O furtună năprasnică a semănat sărăcie şi jale în judeţul Satu-Mare

— Grindina, cât oul de găină, a nimicit întreagă recolta din două plăşi. — Câţi dintre cei păgubiţi au fost asiguraţi?

In săptămâna trecută, Dumineca după amiază, o furtună năprasnică s'a abătut asupra judeţului Sătmar, pe cea mai mănoasă parte a sa, valea Someşului. Furtuna a început cu un vânt puternic, care a rupt firele telegrafice, a scos pomii din rădăcini şi a desvelit casele de acoperiş. După vânt a început o ploaie cu găleata şi apoi grindină. A căzut o grindină colţuroasă, mare cât ouăle de găină. In câteva clipe, toată strădania şi munca bieţilor gospodari a fost nimicită. Aşa de mare a fost puterea grindinei, de nu a rămas spic de grâu şi de păpuşoi pe câmp.

Au suferit pagube de 100 de procente satele: Şomcuta-Mare, Gardeni, Buciumi, Văleni, Remetea, Mireş, Jadara, Ciolt şi Berchez din plasa Şomcuta. Comunele Pomi şi Borleşti din plasa Seini. In alte 20 de comune din cele 2 plase, recolta a fost nimicită pe jumătate.

In orăşelul Seini s'a petrecut şi o nenorocire: Fetiţa Florica Lampa de 12 ani, a fost atinsă de un fir electric rupt şi trântită la pământ. Mama ei sărindu-i în ajutor a fost omorâtă pe loc.

Pagubele pricinuite de furtună se urcă la suma de 15 milioane lei.

Ca şi de alte ori, şi de data aceasta, am întrebat câţi oameni şi-au asigurat avutul împotriva nenorocirii. Din cele aproape 30 de comune, 10 inşi! La o pagubă de 15 milioane, vor fi despăgubiţi 10 asiguraţi în preţ de cel mult 5 sute de mii de lei. Ceilalţi mulţi, cari încă nu au putut preţui foloasele asigurării, îşi plâng soartea pe ogorul pustiit de grindină.

Mai cu folos decât toate îndemnurile cu cari stăruim noi aci, este îndemnul la care te învaţă păţania. Cele câteva mii de gospodari păgubiţi, nu vor mai face greşala, în anul ce vine, ci înainte de a mai aştepta un îndemn, vor pleca şi îşi var asigura avutul. Căci, Doamne păzeşte, nimeni nu poate şti dacă în anul ce vine, bunul Dumnezeu nu va încerca pe oameni cu necazuri şi mai mari.

COLŢUL PLUGARULUI

Ştiri agricole

Incepeţi ogoarele de vară

In urma secerăturilor trebuie să meargă plugul şi după el grapa. Araţi printre clăi, mutaţi-le pe arătură şi araţi şi făşiile rămase. Acum, la o zi două cel mult, după secerat, se ară uşor; pământul e umed şi brazda se taie lesne. Peste o săptămână dela seceră, dacă nu plouă, se ară greu.

Arătura de vară înfoiază şi dospeşte pământul.

Arătura de vară, arătura de desmiriştire sau ogorul de vară (cum vreţi să-i ziceţi), este cât o jumătate de îngrăşare a locului.

Arătura de vară asigură, pe jumătate, recolta culturilor ce vor fi semănate în toamnă. După cum arătura adâncă de toamnă asigură, pe jumătate, recolta semănăturilor de primăvară.

Toate acestea sfaturi vi le-am mai scris şi anul acesta şi în anii trecuţi, în toţi anii. Aş fi foarte mulţumit dacă barim un plugar dintr'un sat a ţinut socoteală de ele. Căci dacă le-a pus în practică, nu se poate să nu-i fi fost de folos.

Acum Ministerul agriculturii vă trimite, şi el, aceste sfaturi. Le aflaţi afişate la primărie, la şcoală, la agronom. Cetiţi-le şi recitiţi-le. Invăţaţi-le pe dinafară, dar mai ales, puneţi-le în aplicare.

Ascultaţi sfaturile agronomilor. Şi să vă iasă din cap, că este destul să ai plug şi boi, ca să fii plugar. Plugarul, ca oricare alt meşteşugar, are multe de învăţat dela alţii.

Pentru pomicultori

1. Stârpiţi omizile rămase neadunate, prin scuturare, adunare şi ardere.
2. Stropiţi pomii fructiferi contra omizilor, insectelor şi altor boli, cu zeamă de piatră vânătă şi cu zemuri arsenicale, aşa cum vă recomandă Camera Agricolă.
2. Legaţi pomii tineri de pari, spre a nu fi rupţi de vânturi.
4. Văruiţi trunchiurile pomilor cu lapte de var amestecat cu puţin lut galben şi piatră vânătă 5%.

Preţul bucatelor.

Preţul bucatelor în cele mai însemnate oraşe din ţară este următorul:

Grâul la Oradea 450 până la 500 lei suta de chilograme; la Arad 400—450 de lei; la Timişoara 400—470 lei; la T.-Severin 350—400 lei; la Bucureşti 450—500 lei. Preţurile acestea sunt la grâul cel nou.

Rânduială şi la Minist. Educaţiei Naţionale

La ministerul Educaţiei Naţionale, a început să se facă rânduială. O poruncă dată de domnul ministru Armand Călinescu, cercetează pe toţi directorii de şcoli din Ţară. Aceia cari nu au depus o muncă înfloritoare în folosul şcoalei, vor fi scoşi din direcţiunea şi înlocuiţi cu alţii tineri, mai buni de muncă. Vor fi scoşi din şcoală toţi aceia, cari nu au făcut alt ceva, decât au iscălit statul de plată şi şi-au văzut de alte treburi, în afară de şcoală.

Intinerirea şcolii este o măsură bună. Şcoala este focarul de unde se împrăştie lumina în sufletele copiilor. Dar mai este şi izvorul de unde se adapă conştiinţa naţională şi dragostea de Neam şi Patrie, cu învăţătorii şi luminătorii cari nu poartă interes pentru şcoală, ţara nu poate merge înainte, pe drum în rând cu alte popoare. Iată de ce, măsura este bună.

Noutăţi — Ştirile săptămânii

LIBERTATEA a avut bucuria de a vedea că cetitorii ei, ani de zile, au ţinut la omenia lor. Aceasta au dovedit-o plătind foaia. Este o cinste care ridică pe cetitori, dând dovadă prin aceasta că înţeleg a nu ceti foaia gratuit.

In timpul din urmă am observat însă că unii dintre cetitori nu se ţin de plată. Socotim că unii dintre ei nu au primit foaia, fie că s'a pierdut ori a fost oprită şi nu din vina lor nu au putut plăti. In acest caz să se îndrepte cu întrebare la poştă, căci de aici foaia o trimitem regulat. Aceia cari o capătă, dorim din toată inima să rămână în cinstea cea cunoscută de noi de ani de zile şi să ne trimită cât mai neîntârziat plata abonamentului.

Cuceritorii văzduhului dovedesc în răstimpuri, că azi depărtările nu mai sunt mari, aşa cum erau altădată. Un zburător bogat din America, a înconjurat pământul cu aeroplanul. Dânsul şi-a construit o maşină puternică şi mare, încât numai de 4 ori a trebuit să coboare din văzduh ca să-şi iee benzină şi de ale mâncării. Este de necrezut! Peste Oceanul Atlantic, pe care — pentru prima dată — l'a trecut în zbor colonelul Lindbergh, noul sburător, Howard pe nume, l-a trecut în 16 ore, în loc de 36 cât l-a trebuit înaintaşului său Lindbergh, acum 12 ani. Până în cele din urmă, oamenii nu vor mai umbla pe pământ ci numai pe calea văzduhului. Acolo râvnesc încercările de temut ale sburătorilor de azi.

Ţiganii s'îndreaptă pe drumul cel bun. Ei vreau să dovedească că vorba „desmăţat şi necredincios ca un ţigan" nu mai poate fi rostită. De aceea, 60 de familii de ţigani din cătunul Gărciu jud. Braşov, cari trăiau în nelegiuire, necununate, au chiemat preotul şi au primit sfânta taină a căsătoriei după ritul ortodox. La »nuntă« a luat parte şi dl prefect al judeţului Braşov, colonel Tocineanu, dimpreună cu reprezentanţii autorităţilor. Dsa a tălmăcit »tinerilor însurăţei« îndatoririle pe cari le au de împlinit, atât ca soţi cât şi ca cetăţeni ai acestei ţări.

Pilda ţiganilor îndreptaţi pe calea cea creştină să o urmeze mulţi oameni cari nu sunt ţigani, dar trăesc ca ţiganii!

Nenorocirile se ţin lanţ în vara aceasta. Nici într'un an nu a trebuit să încrestăm atâtea întâmplări nenorocite ca şi acuma. In timpul unei furtuni, un grup de 20 de lucrători s'au adăpostit într'o casă stricată, de pe moşia contelui Tisa în com. Vânători judeţul Arad. Vântul puternic a dărâmat casa peste bieţii lucrători. De subt dărâmături au fost scoşi 2 morţi, 3 răniţi greu şi 15 răniţi mai uşor. Morţii sunt sătenii Burda Gh. şi Traian Ion, tineri din judeţul Bihor, plecaţi în Arad la muncă. Moartea i-a cuprins departe de satul lor.

Nimeni nu ştie clipa în care moartea îl duce dintre cei vii.

Măsuri sănătoase a luat stăpânirea ţării Mexicului din America. Acolo a început de mult o luptă aprigă împotriva streinilor, cari sunt tari şi mari în comerţ şi în industrie. Mai deunăzi, guvernul mexican a luat toate fântânile de petrol din mâna americanilor. S'au burzulit puţintel dânşii, dar ce puteau să facă: petrolul este în Mexic şi prin urmare stăpânitorii Mexicului pot face cu el ce vor.

Acum mai nou, se spune că preşedintele Cardenas va expropria toate industriile streine. Aceasta măsură face parte din programul de naţionalizare a ţării.

Doamne, doamne, ce n'am da, să putem vorbi, odată, şi despre noi, aşa cum vorbim azi despre Mexic!...

Păziţi avutul de foc, — căci multe nenorociri se petrec, acuma, când roada este culeasă gata. Mai în fiecare zi, se vestesc focuri la clăile de grâu, pricinuite de scântei dela maşina de treerat, dar mai ales din nebăgare de seamă. Paza bună trece primejdia rea! Duce-ţi cât mai departe maşinile de treerat de locul unde sunt adunate bucatele grămadă!

Oierii se plâng că au fost nedreptăţiţi de către măsura cea nouă în legătură cu preţul lânei. Prin reprezentanţii lor, oierii spun că nu au fost întrebaţi atunci când a fost întocmit regulamentul de valorificare a lânii. Preţul lânii fiind mult scăzut faţă de anul trecut, oierii sunt în mare pierdere, de aceea, cer să se cumpănească din nou plângerea lor.

S'a spălat o ruşine — scrie ziarul »Porunca Vremii«, în legătură cu procesul jidovilor speculanţi de bani. S'a spălat, într'adevăr, o mare ruşine! Şi spre marea mirare a tuturora, au fost puşi la răcoare cei mai temuţi bandiţi cari se îndeletniceau cu trecerea pe furiş a banilor peste graniţă, atât încoaci cât şi în afară.

Capul bandei, jidanul Gros, a fost osândit la 4 şi jumătate ani închisoare. Tovarăşii lui, mai toţi jidani, la câte 3 ani închisoare. Bine le-a făcut, că prea se întreceau în fărădelegi!

Ce-i în Rusia, — să ferească Dumnezeu. Din Rusia numai veşti îmbucurătoare nu ne sosesc. In fiecare zi de acolo ne vin veşti rele. Atâta de rele, încât se pare că auzim vaetul şi tânguirea acelui nenorocit popor.

In kolhozurile (însoţiri de muncitori în colonii) din Siberia bate foametea. O foamete cumplită, cum nu s'a mai pomenit. Stăpânirea nu se încumetă să iee mâncare din altă parte şi s'o trimită acolo. Ci mai bine îi lasă să moară de foame. Vestea spune, că mor copiii pe străzi, în şcoală, în casă. Serviciul sanitar soseşte în grabă, apucă copilul, îl aruncă în căruţă cu alţii mulţi şi apoi îi pune, câte 10, câte 20, în groapă comună. Şi mai zice vestea, că unii copii nu apucă să moară de tot, iar slujitorii sanitari îi înhaţă, aşa încă sulfIând, şi-i duc la groapă.

Ţi-se împietreşte inima la auzul acestor grozăvii. Păzeşte-ne, Doamne, şi pe noi, şi pe ori care altă ţară, de aşa blestem!

Ministrul sănătăţii face inspecţii prin ţară. Dl general dr. Marinescu ministrul sănătăţii a inspectat spitalele şi instituţiunile de sănătate din ţară. In săptămâna trecută, Sâmbătă, dl ministru a inspectat spitalul din Caransebeş, spitalul din Lugoj, spitalul de copii din Timişoara, spitalul de copii din Arad.

In ziua următoare, Duminecă, dl ministru al sănătăţii a inspectat dispensarul din com. Gilău jud. Cluj şi clinicele cele mari din oraşul Cluj.

Pretutindeni pe unde a umblat a aflat rânduială.

Rezultatul general al examenului de bacalaureat. La examenul de bacalaureat din toată ţara s'au înfăţişat 6270 de şcolari din cari au izbutit să treacă examenul 3820 adecă 61 la sută. In anul trecut procentul celor cari au trecut examenul a fost de 53 la sută.

Viaţa amară a muncitorilor din întreprinderile streine

— O pildă de cruzime care strigă la Cer! —

Primim spre încrestare următoarele rânduri: — »Zilele acestea lucrătoarea Maria Mătuşa, angajată la fabrica „Romanofir" din Tălmaciu, din judeţul Sibiu, şi-a pus capăt zilelor.

Cum sinuciderea s'a produs tocmai înlăuntrul fabricei, ne-am propus să cercetăm mai în amănunt cauzele cari au împins pe nefericita lucrătoare să-şi pună capăt zilelor.

Din informaţiile pe care le-am cules dela o serie de lucrători, cunoscători a condiţiilor în care îşi trăia viaţa de muncitoare Maria Mătuşa, reţinem, printre altele: Dela data angajării sale în fabrică, victima a trebuit să îndure cele mai grele prigoane şi persecuţii din partea unui anume Gündisch sas de origine, care făcea pe mecanicul la secţia unde lucra Maria Mătuşa.

Intr'una din zile, pe când Mătuşa Maria îşi exercita însărcinarea pe care o avea, mecanicul Gündisch, nevăzând cu ochi buni iscusinţa cu care lucrătoarea română îşi câştigă pâinea la această întreprindere, a căutat în mai multe rânduri să-i facă şicane, încurcând firele. Cu toată răgămintea stăruitoare a lucrătoarei, mecanicul căuta un nod în papură, ca să o poată reclama mai marilor fabricii, ştiind că reclamaţia va fi urmată de concedierea acesteia din fabrică.

Supărată, lucrătoarea, mai mult ca în glumă, l a lovit pe mecanicul Gündisch cu un sul de carton pe care se depănau firele de mătasă.

Mecanicul lovit a reclamat pe lucrătoare şefului fabricei, un anume Alison, pripăşit aici cu paşaport englez, care fără a mai asculta jalba lucrătoarei persecutate zile în şir, a procedat imediat la concedierea ei, aruncând-o de drumuri.

Disperată şi îngrijorată de zilele negre cari o aşteptau, Maria Mătuşa şi-a pus capăt zilelor".

Intâmplarea dela fabrica »Romanofir« este o verigă din lanţul fărădelegilor pe cari le săvârşesc streinii pe spatele muncitorilor români. Stăpânirea are datoria să pedepsească cu cea mai mare asprime pe aceşti oameni fără Dumnezeu, cari au dus la moarte o muncitoare nevinovată.

Dar oare fapta lor mai poate fi pedepsită de oameni?

Palestina porneşte pe urmele Spaniei!

— Războiul civil a izbucnit pe neaşteptate. Oraşul Haiffa este în flăcări. Lupte crâncene pe străzi —

Mulţi nu s'or fi aşteptat la aşa ceva. Poate englezii. Dar cine a urmărit şi cumpănit întâmplările din Palestina, care mai ales în vremea din urmă au luat o întorsătură grea, se aşteptau ca acolo să izbucnească revoluţia.

Este o lege a firii care spune că omul apăsat nu se supune. In sufletul lui creşte şi mai puternic gândul de liberare, de răzbunare chiar. Intocmai aşa se petrece cu arabii. Apăsarea engleză a pus la foarte grea încercare poporul arab care are un puternic trecut naţionalist. Şi s'a mai adăogat, ca un blestem, şi jidanii, cari sprijiniţi de englezi, se dădeau drept stăpâni. Era lucru firesc să se producă acolo o împotrivire. Şi de ceeace le-a fost frică englezilor, nu au scăpat.

Acum întreaga Palestină este pe picior de război. Numeroase bande arabe atacă noaptea coloniile jidovilor şi-i ucid cu nemiluita. In oraşul Haiffa, s'au ridicat pe străzi grămezi mari de pietre, de după cari arabii împuşcă pe trecătorii jdani. Intre armată şi bandele arabe s'a pornit o luptă aprigă. De amândouă părţile sunt foarte mulţi morţi şi răniţi.

De abia se sfârşeşte un război şi începe altul. Eram mulţumiţi că războiul din Spania este pe sfârşite şi iată că un nou război este ca şi început. Se vede bine că-i un blestem, ca nici o zi să nu treacă fără război.

Ungurii să-i lumineze pe Unguri, — jidovii pe jidovi!...

De treabă bună s'au apucat vecinii noştri Unguri. Fără prea multă vorbărie, fără a bate prea mult apa în piuă — cum se mai zice — s'au opintit odată bine şi i-au pus pe jidovi la locul lor. Nu mai de mult de-o lună, au alcătuit o lege specială care, nu numai că statorniceşte un număr de 20 de procente jidovi în industrie şi comerţ, dar nici plată nu le dau mai mare decât 20 la sută din plata tuturor muncitorilor şi slujbaşilor.

Acum nu-i lasă să mai fie ziarişti, să mai scrie, decât numai tot 20 la sută. Şi-au zis ungurii: »Pe noi, Ungurii să ne lumineze şi să ne deştepte, nu jidovii«.

Nu trebuie să ne uităm cu strâmbătate la înfăptuirile vecinilor noştri.

Tipografia Astra Ardeleană S. A. R. - Cluj, Calea Moţilor 12.

[illegible]